

Patienter i team

Patienter har unika kompetenser och erfarenheter som är värdefulla att ta vara på i varje förbättringsarbete, upphandling, analys, tjänsteutveckling eller annat arbete där ni samarbetar i team. När ni inkluderar patienter i ert team blir det lättare att behålla patientperspektivet i allt ni gör.

TID
Varierar

ANTAL MEDARBETARE
Team + 2 patienter

SVÅRIGHETSGRAD
Svår

När ska verktyget användas?

När en verksamhet vill förbättra eller utveckla en tjänst eller process är det oftast värdefullt att inkludera patienter i teamet. På så sätt kan man kontinuerligt ha med patientens kompetens och erfarenhet i arbetet. I allt ifrån förbättringsarbete och upphandling till analyser och tjänsteutveckling, hjälper patientens deltagande alla i teamet att hålla fokus på patientens behov av det som utvecklas.

Det är viktigt att tänka på att detta kräver noggrann planering och personligt engagemang från teamet, särskilt första gången då man ofta upptäcker att nya rutiner måste skapas, till exempel för kommunikation. Säkerställ att ni vill och kan samt att ni har ledningens stöd när ni testar denna metod.

Att inkludera patienter i team skickar en stark signal att verksamheten ser patienters kunskap som värdefull. Det skapar tillfällen för professionen att utveckla personlig erfarenhet av patienter som medarbetare. Dessutom har organisationer som involverar patienter och närstående i råd och team högre patientnöjdhet hos övriga patienter¹.

I andra metoder som involverar patienter begränsas ofta deras roll till att berätta om sina egna erfarenheter och behov. Den här metoden skiljer sig åt genom att patienten istället blir en likvärdig medarbetare, innovatör och utvecklare i teamet. Precis som övriga teammedlemmar arbetar patienten aktivt med att kartlägga verksamheten, ta fram och testa innovationer och sprida förbättringar genom att presentera arbetet för andra medarbetare. Patienterna behöver inte vara med på varje möte, om det underlättar för teamet och patienten.

Om ni har arbetat med andra patientinvolveringsmetoder, till exempel patientberättelser eller patientdagböcker har ni kanske lärt känna patienter som skulle vara bra teammedlemmar.

Hur gör man?

- Diskutera syfte och mål med patientsamverkan tillsammans med ditt team.
  - Vad vill ni uppnå?
  - Vem ska vara ansvarig och hur mycket tid avsätts för att arbeta med detta?
  - Vad vill ni att patientföreträdarna ska bidra med?
  - Hur ska era arbetsformer se ut för att stödja patientsamverkan på bästa sätt?
- Hur ska ni utse en patientföreträdare?
  - För att hitta företrädare kan man kontakta till exempel en patientorganisation, ett patientråd eller patienter i den egna verksamheten.
  - Fundera kring vilka kompetenser som behövs hos en företrädare för att hen ska kunna delta i arbetet.

Fortsättning →

→ *Patienter i team fortsättning*

- I rekryteringsprocessen:
  - Förklara mål, syfte och arbetsformen.
  - Tydliggör arbetsformer, till exempel vid vilka tillfällen företrädarna ska medverka, vilka konkreta arbetsuppgifter företrädarna ska ansvara för och vilka konkreta förväntningar ni har.
- Introduktion kring organisationen/verksamheten och samarbetet:
  - Organisationens bakgrund: syfte, arbetsprocesser, framsteg, utmaningar.
  - Styrning och ledning inom verksamheten: roller/personer - deras funktion, vem är vem, mandat.
  - Praktisk information: kontaktperson och hens roll, sekretessinformation, information samt blanketter för ersättning och resor, kommunikation, mötesstruktur (hur jobbar ni tillsammans), inklusive hur ni bäst håller kontakt mellan möten.
- Uppföljning kring samverkan:
  - Ha en regelbunden avstämning och utvärdera med företrädarna om hur de upplever uppdraget och om det finns ytterligare något som de behöver i sin roll.
- Ha i åtanke:
  - Ta hänsyn till eventuella funktionsnedsättningar vid val av till exempel lokal och utrymme.
  - Finns det behov av tolk?

Framgångsfaktorer för att lyckas med metoden

- Skapa aktivt en partnerskapskultur som kännetecknas av ömsesidig respekt, gemensam nyfikenhet och lärande, av öppen och tydlig kommunikation, samt av gästvänlighet, flexibilitet och tålamod.
- Arbeta systematiskt med att rekrytera, förbereda och stödja rådgivarna.
- Arbeta aktivt med att undvika så kallad symbolisk involvering, där patienter är närvarande i teamet men inte ges möjlighet att bidra i arbetet. Team som lyckas låter sig förändras av patienternas feedback och deltagande och satsar på reella förbättringar. Ett sätt att motarbeta symbolisk involvering är att ha minst två patienter med i teamet.

Mer information

- [Intervju](#) med Anna Ringheim, Regionalt cancercentrum väst, Västra Götalandsregionen
- Sveriges Kommuner och Regioners webbsida, [Brukare och patienter som aktiva medskapare](#)
- Guide: [Partnering to Improve Quality and Safety: A Framework for Working with Patient and Family Advisors](#), Health Research & Educational Trust
- Guide: [Powerful Partnerships: A Handbook for Families and Providers Working Together to Improve Care](#) National Institute for Children's Health & Healthcare Quality
- Film: [Asaf Bitton MD, MPH, on engaging patients as partners in care \(film 6:17\)](#)
- Film: [Framtagen av Utvecklingscentrum Region Skåne för att visa goda exempel på förbättringsarbete i vården med patientmedverkan \(film 2:38\)](#). Psykiatri Skåne